

Café Exit

Fra indsat til værdsat

Kvinder i fængsel

Faktaark

Af Bent Dahl Jensen

12-10-2021

Indhold

- Indledning: Hvor mange kvinder er indsat i danske fængsler?
- Samlet antal nyindsatte i 2019 – både kvinder og mænd
- Kønsfordelingen blandt nyindsatte fængselsafsonere 2019
- Hvordan er aldersfordelingen blandt kvindelige afsonere?
- Hvor lang straf er kvindelige afsonere idømt?
- Hvad er kvindelige afsonere dømt for?
- Hvordan er den etniske fordeling blandt kvindelige afsonere?
- Andelen af kvinder er højest blandt personer af dansk oprindelse
- Hvor ofte begår kvinder, der har afsonet fængselsdom, ny kriminalitet?
- Recidiv defineres anderledes af Danmarks Statistik
- Lidt mere om kriminalitet
- Kønsfordelingen blandt alle dømte

Indledning: Hvor mange kvinder er indsat i danske fængsler?

Spørgsmålet kan ikke besvares entydigt med et enkelt tal eller en enkelt procentandel. Svaret afhænger af, om man ser på det samlede antal fængslede i løbet af et år (herunder varetægtsfængslede) eller kun ser på antallet af indsatte, der afsoner en fængselsdom. Faktaarket tager udgangspunkt i, hvordan forholdene var i 2019. Flere steder sammenlignes 2019-tallene med de foregående år, så det er muligt at se, hvordan udviklingen har været i de seneste år.¹

Det er vigtigt at holde sig for øje, hvad der menes med de forskellige betegnelser, som anvendes i faktaarket. Her er nogle af de vigtige begreber:

Nyindsatte: Alle der fængsles for kortere eller længere tid, herunder også anholdte og varetægtsfængslede.

Nyindsatte fængselsafsonere: Personer der indsættes for at afsoner en fængselsdom. Omfatter ikke anholdte og varetægtsfængslede.

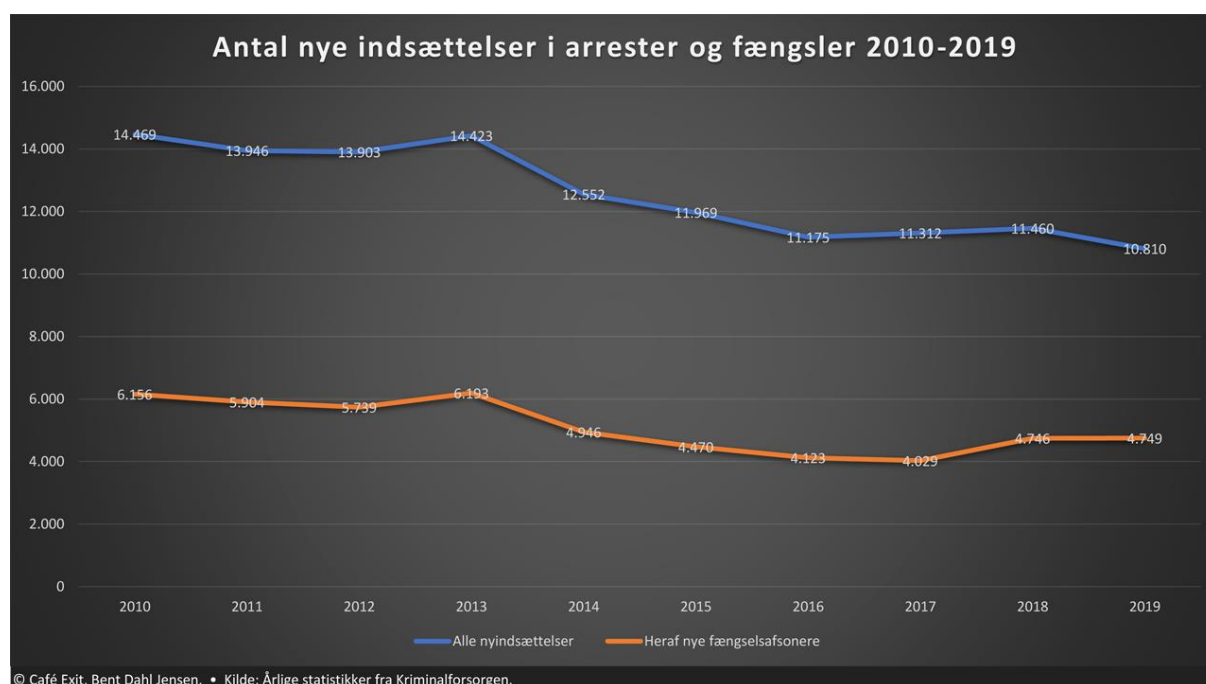
Dømte: Alle der idømmes en straf for overtrædelse af straffeloven, færdselsloven, våbenloven eller andre særlove. Omfatter ikke kun fængselsdømte, men også personer, som idømmes en bøde

¹ Tallene omfatter ikke Kriminalforsorgens institutioner for frihedsberøvede asylansøgere (Udlændingecenter Ellebæk, Nykøbing Falster Arrest og Åbenrå Arrest). Udrejsecenter Sjælsmark og Udrejsecenter Kærshovedgård medregnes heller ikke i tallene, da det overordnede ansvar for udrejsecentrene hører under Udlændingestyrelsen.

Samlet antal nyindsatte i 2019 – både kvinder og mænd

I 2019 blev 10.810 personer nyindsat i fængsler og arresthuse – fordelt på 1.038 kvinder og 9.772 mænd.² Tallene omfatter alle, der i løbet af 2019 blev indsat i arrest eller fængsel i kortere eller længere tid – lige fra anholdte og varetægtsfængslede til nye afsonere på pensioner, i åbne eller lukkede fængsler. Tallene omfatter derimod ikke personer, som allerede var i gang med at afsone en fængselsdom, de var begyndt at afsone i 2018 eller tidligere.

Knap halvdelen af de nyindsatte var personer, der skulle afsone en fængselsdom: I alt 4.749 personer, fordelt på 239 kvinder og 4.510 mænd.

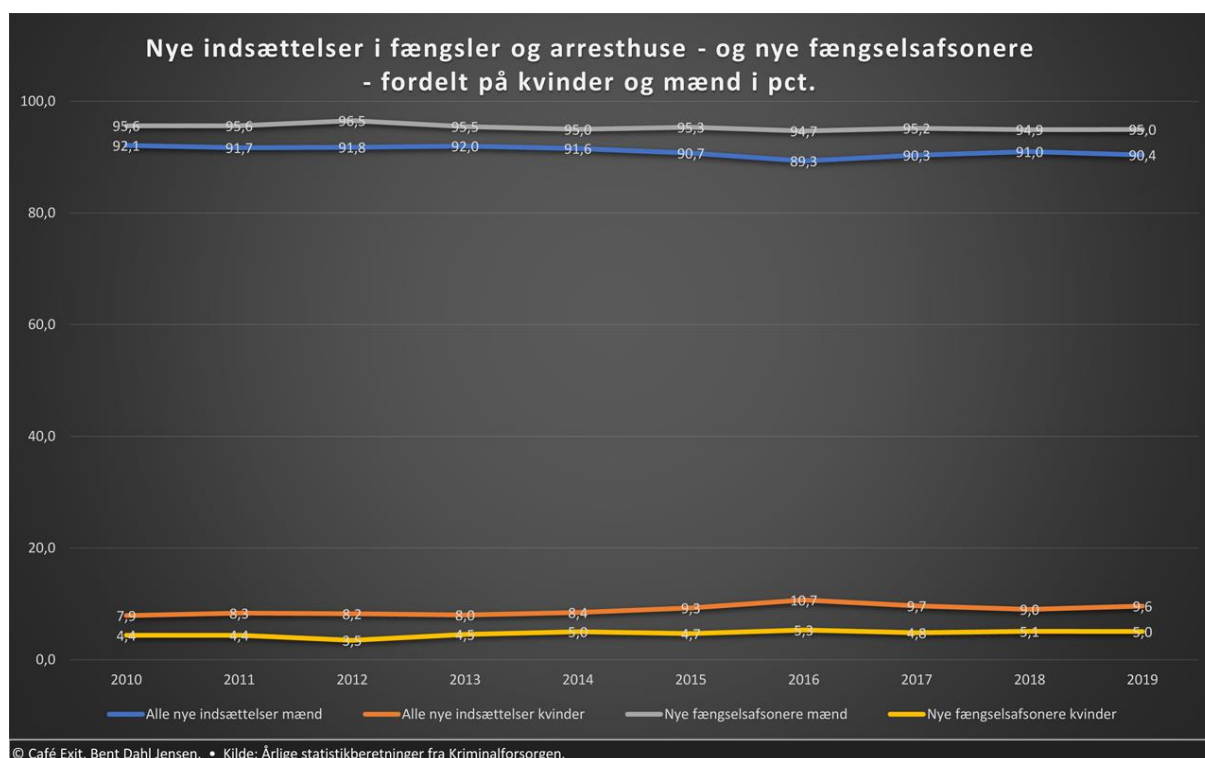
Kurvedigrammet over udviklingen fra 2010 til 2019 viser, at der – bortset fra en stigning i 2013 – har været en jævnt faldende tendens i det samlede antal nyindsættelser i arresthuse og fængsler – fra 14.469 i 2010 til 10.810 i 2019. Faldet på 3.659 personer svarer til en nedgang på 25 % i perioden.

Antallet af nyindsatte fængselsafsonere faldt – bortset fra 2013 – fra 6.156 i 2010 til 4.029 i 2017, men steg herefter til 4.749 i 2019. Målt på hele tiårsperioden er der tale om et fald på 23 %.

Kønsfordelingen blandt nyindsatte fængselsafsonere 2019

De 4.749 nyindsatte fængselsafsonere udgør 44 % af de i alt 10.810 personer, som blev fængslet i 2019 for kortere eller længere tid.

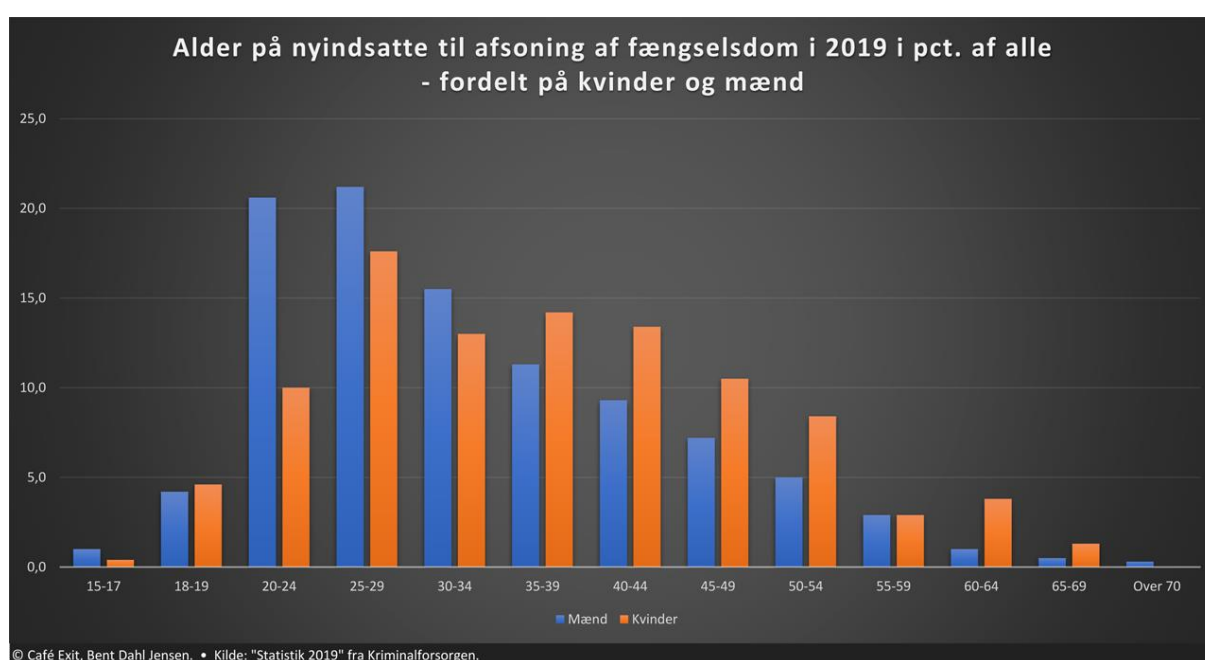
² Kriminalforsorgen: [Statistik 2019](#).

I 2019 var 5 % af de nye fængselsafsonere kvinder, og 95 % mænd. Procentfordelingen har svinget lidt fra år til år. For perioden 2010-2019 har andelen af kvinder i gennemsnit ligget på 4,7 %, og gennemsnittet for mændenes andel ligger på 95,3 %.

Kønsfordelingen er mindre skæv, når vi ser på det samlede antal personer, som blev fængslet for kortere eller længere tid i 2019. Blandt dem var 9,6 % kvinder og 90,4 % mænd. For hele perioden har andelen af kvinder i gennemsnit ligget på 8,9 %, og mændenes andel på 91,1 %.

Hvordan er aldersfordelingen blandt kvindelige afsonere?

Søjlediagrammet viser, hvordan aldersfordelingen er blandt nyindsatte fængselsafsonere i 2019. Procenttallene er opgjort i forhold til, at de 4.749 nyindsatte fængselsafsonere var fordelt på 239 kvinder og 4.510 mænd.

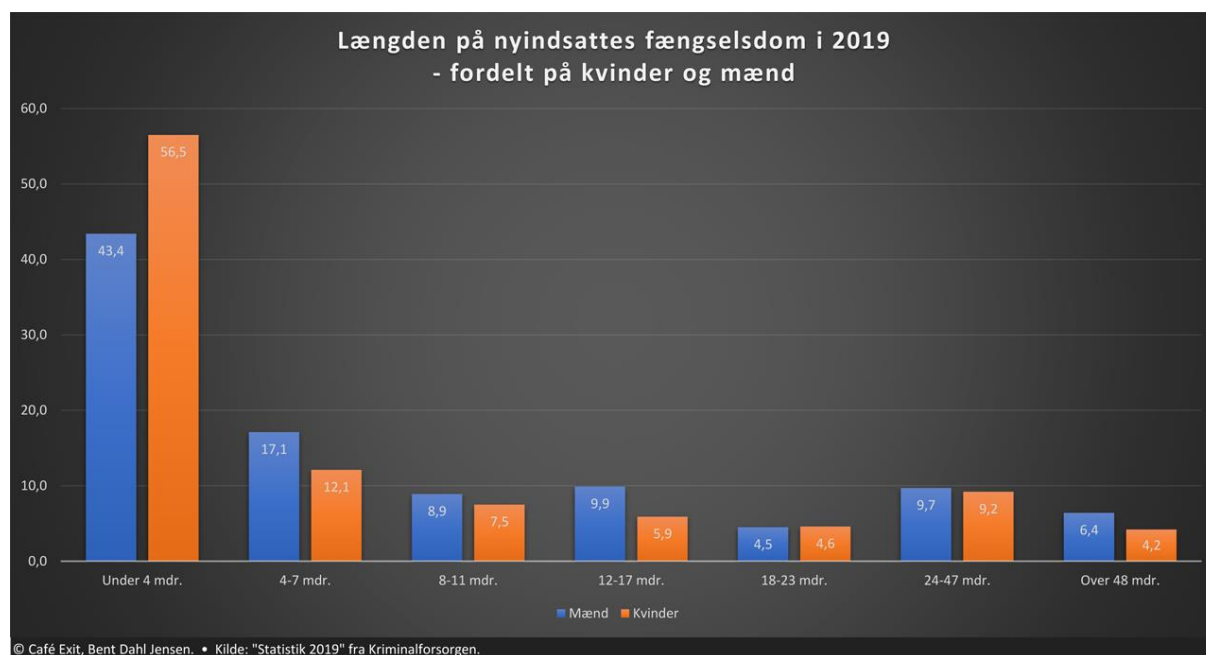
For både kvinder og mænd gælder, at der var flest i alderen 25-29 år. Der var næsten lige så mange mænd i alderen 20-24 år (20,6 %), mens kun 10 % af kvinderne var i den aldersgruppe. I alt var 40 % af mændene i alderen 20-29 år, mens kun 27,6 % af kvinderne var i denne aldersgruppe.

13 % af kvinderne og 15,5 % af mændene var i alderen 30-34 år.

Op imod halvdelen af kvinderne 46,5 % var i alderen 35-54 år, mens kun en tredjedel af mændene (32,8 %) var i denne aldersgruppe.

Det viser, at der forholdsmeæssigt er flere yngre blandt de nyindsatte mandlige fængselsafsonere end blandt de kvindelige – og at der forholdsmeæssigt er flere +35-årige blandt de nyindsatte kvindelige fængselsafsonere end blandt de mandlige i 2019.

Hvor lang straf er kvindelige afsonere idømt?

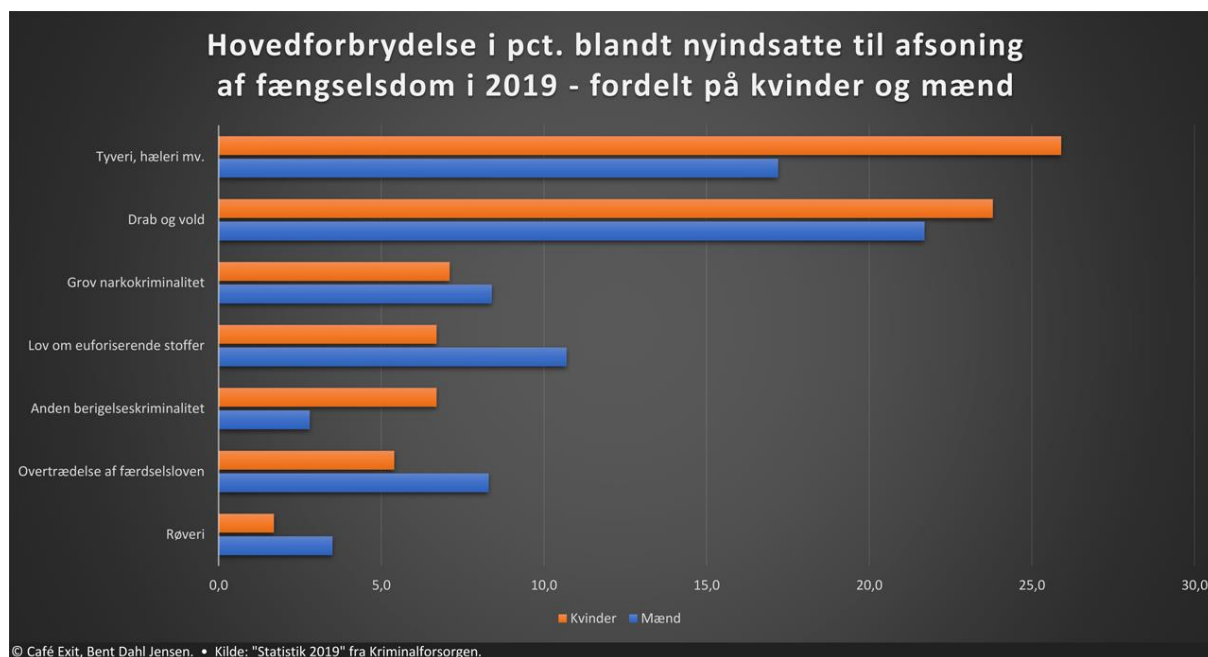
Over halvdelen af de kvinder (56,5 %), der blev indsat i 2019 for at afsone en fængselsdom, havde en dom på under 4 måneders fængsel. Blandt mænd var andelen kun 43,4 %.

Knap en femtedel af kvinderne (19,6 %) skulle afsone en dom mellem 4 og 11 måneder. Blandt mændene lå andelen på 26 %.

Knap en fjerdedel af kvinderne (23,9 %) skulle afsone en dom på 1 års fængsel eller mere. Blandt mændene lå andelen på 30,5 %.

Det betyder, at kvinder, der afsone en fængselsdom, generelt er idømt kortere fængselsstraffe end mænd. En af forklaringerne er, at de kvindelige afsonere generelt er dømt for mindre grov kriminalitet end de mandlige afsonere – som det vil fremgå af næste afsnit.

Hvad er kvindelige afsonere dømt for?

Mere end hver fjerde kvinde (25,9 %), der blev indsat i 2019 for at afsone en fængselsdom, var dømt for tyveri, hæleri mv. Næsten lige så mange (23,8 %) var dømt for drab, vold eller trusler.

7,1 % var dømt for grov narkokriminalitet.

6,7 % var dømt for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, og en tilsvarende andel var dømt for "anden berigelseskriminalitet".

Tallene i bjælkeagrammet giver ikke 100 % tilsammen. Det skyldes, at andre former for kriminalitet ikke er medtaget for overskuelighedens skyld. Nogle kan være dømt for flere former for kriminalitet, og her angiver tallene den dømtes hovedforbrydelse.

Når man aflæser diagrammet, er det vigtigt at huske, at de vandrette bjælker viser *andelen* af kvinder (og mænd), der er dømt for den pågældende kriminalitet. Bjælkerne viser ikke noget om *antallet* af dømte.

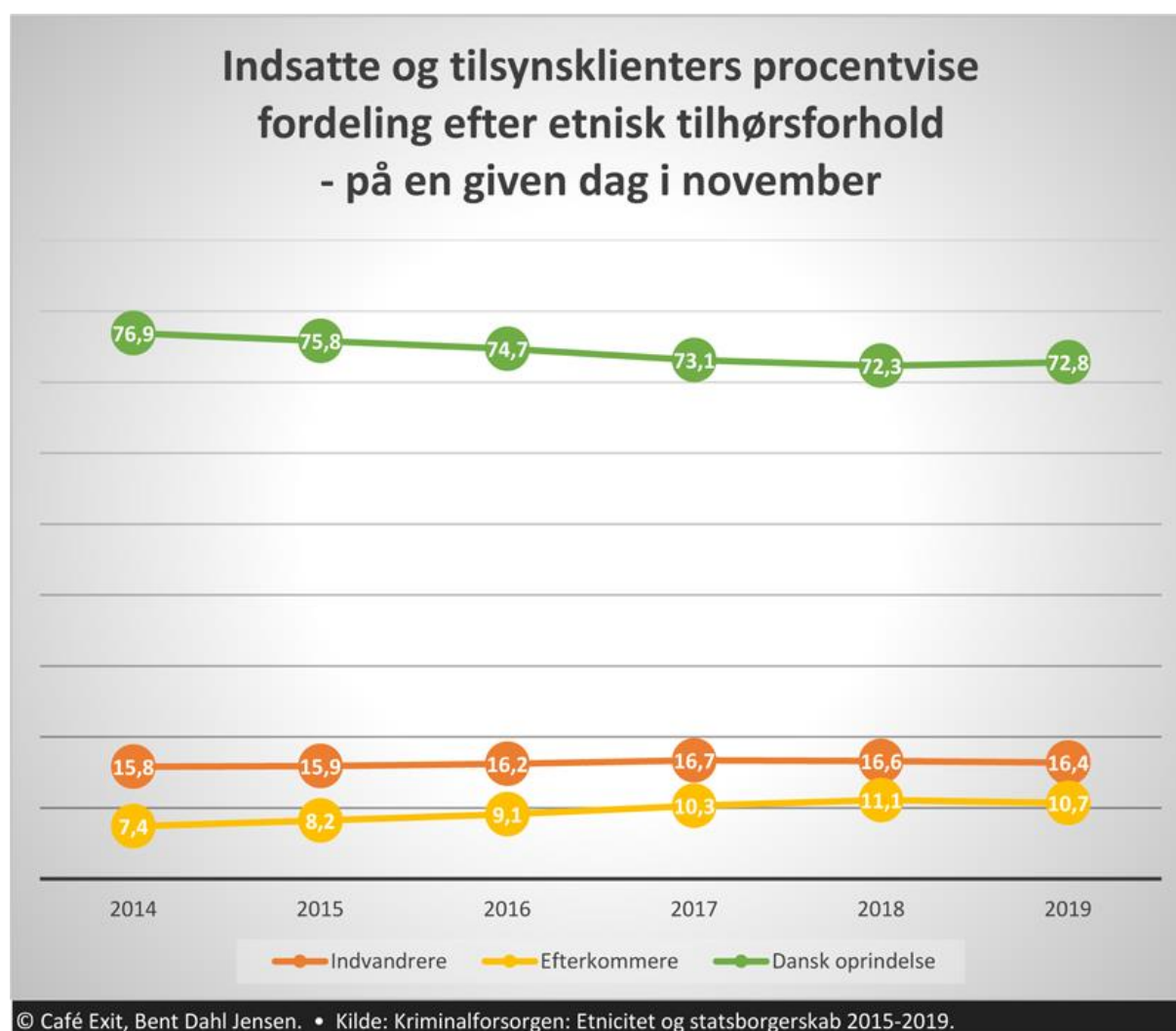
Blandt de nyindsatte fængselsafsonere i 2019, var 2 kvinder og 33 mænd dømt for drab. Men da kvinder kun udgør 5 % – og mænd 95 % – af de 4.749 nyindsatte fængselsafsonere i 2019, er andelen af drabsdømte næsten ens for kvinder (0,8 %) og mænd (0,7 %).

Hvordan er den etniske fordeling blandt kvindelige afsonere?

Kriminalforsorgens statistikker over nyindsatte fængselsafsonere indeholder ikke oplysninger om kønsfordelingen. Derimod har Kriminalforsorgen i nogle år udgivet en årlig statistik³ over indsatte og tilsynsklienters⁴ etniske tilhørsforhold, og den indeholder også oplysninger om fordelingen på kvinder og mænd.

Statistikken om etnicitet og statsborgerskab for 2019 omfatter 11.211 indsatte og tilsynsklienter, fordelt på 1.842 indvandrere (16,4 %), 1.205 efterkommere (10,7 %) og 8.164 personer af dansk oprindelse (72,8 %).⁵ (Summen giver ikke 100 % pga. afrundinger.)

Sammenlignet med befolkningen som helhed (personer over 15 år) i 2019, viser det sig, at andelen af indvandrere og efterkommere er væsentligt højere blandt indsatte og tilsynsklienter end i befolkningen som helhed, især blandt efterkommere. I 2019 boede der knap 4,9 millioner mennesker over 15 år i Danmark – fordelt på 86,1 % af dansk oprindelse, 11,9 % indvandrere og 2 % efterkommere.

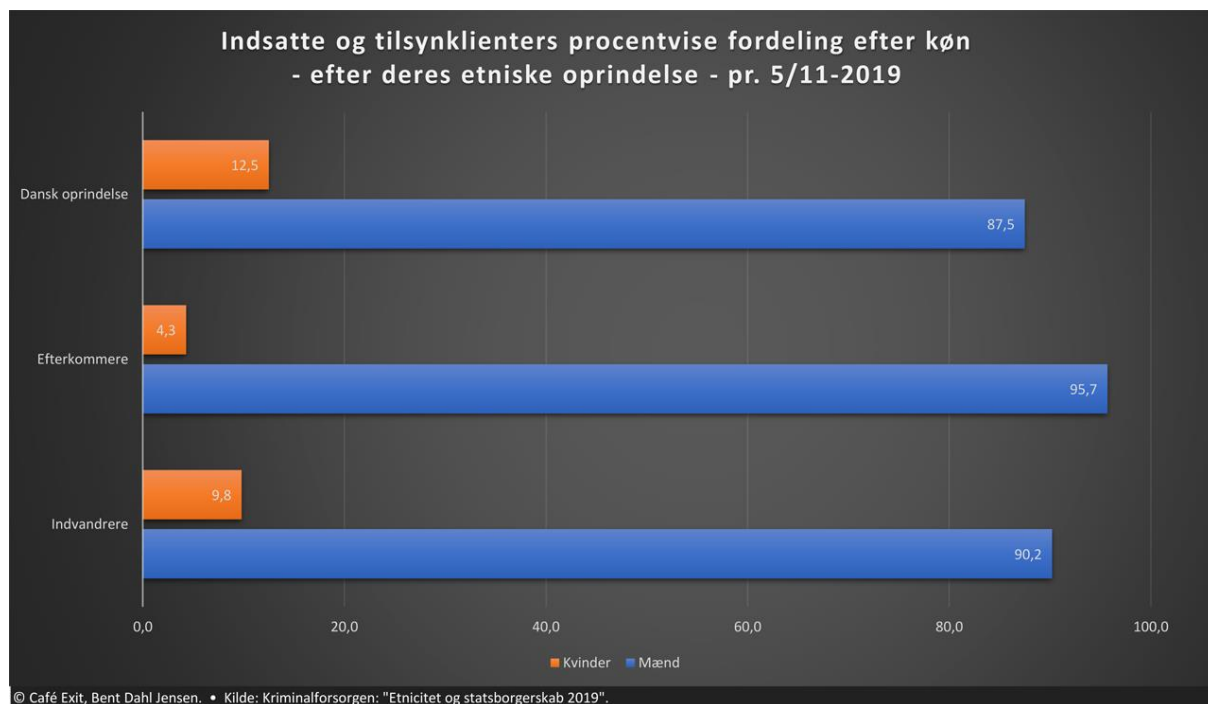
³ Kriminalforsorgen: [Etnicitet og statsborgerskab 2019](#).

⁴ Tilsynsklienter er personer, der fx er idømt en betinget fængselsdom, samfundstjeneste eller behandlingsdom, hvor der tillige er et vilkår om, at de skal være under tilsyn af Kriminalforsorgen.

⁵ Statistikken omfatter desuden 563 udlændinge (turister, asylansøgere og personer uden lovligt ophold i Danmark). Denne gruppe figurerer dog ikke i de statistikkerne, de følgende afsnit handler om, og derfor er de ikke medtaget i det samlede tal i nærværende publikation.

Andelen af kvinder er højest blandt personer af dansk oprindelse

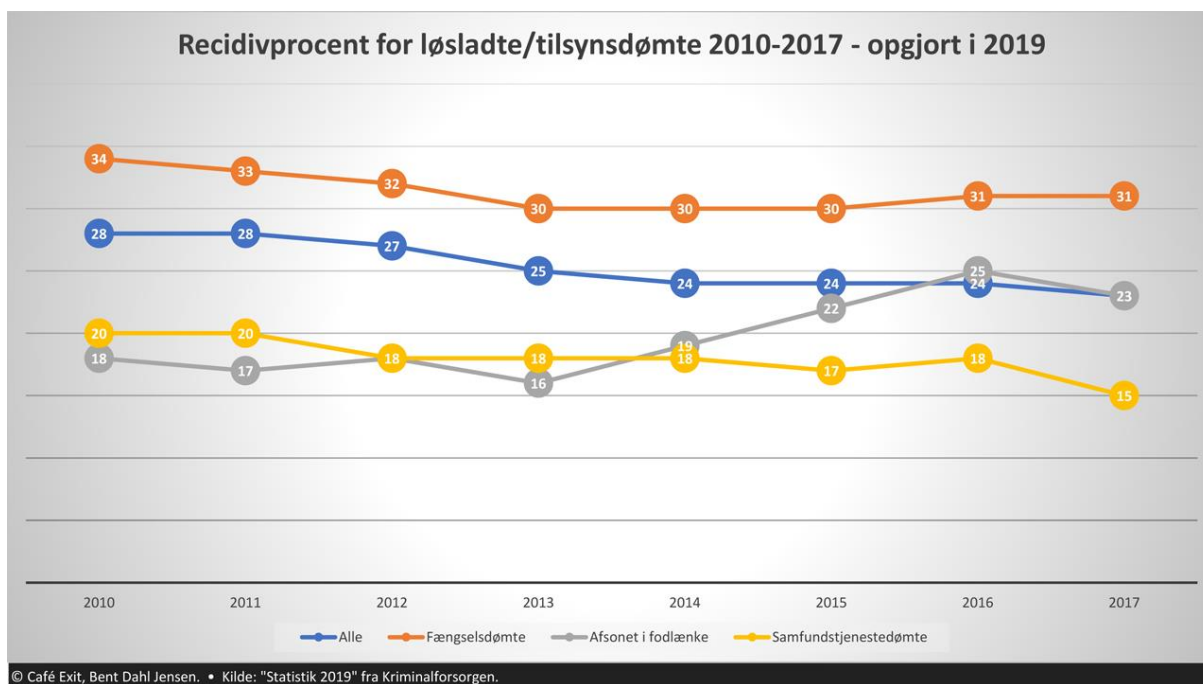
Ser man på kønsfordelingen i de forskellige etniske grupper, viser det sig, at andelen af kvinder er højere blandt indsatte og tilsynsklienter af dansk oprindelse end blandt indvandrere og efterkommere. Blandt efterkommere er kvindernes andel helt nede på 4,3 %.

Hvor ofte begår kvinder, der har afsonet fængselsdom, ny kriminalitet?

Kvinder, der har afsonet en fængselsdom, er mindre tilbøjelige til at begå ny kriminalitet efter løsladelsen, end mænd er.

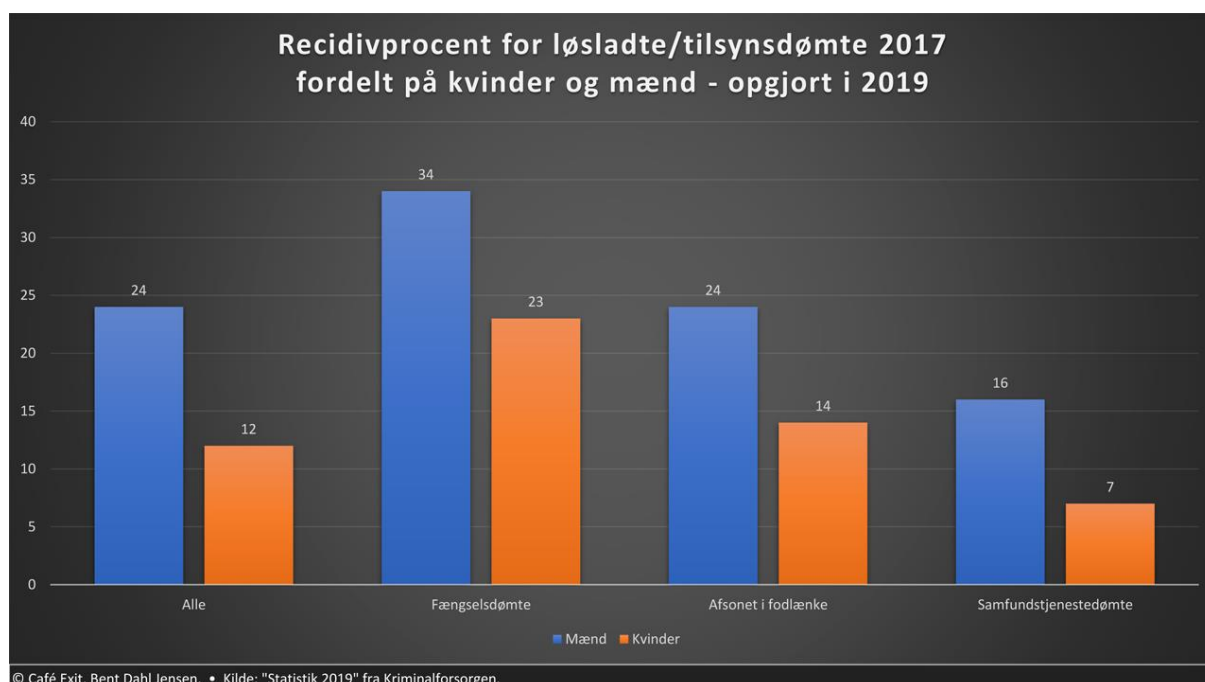
Recidivprocenten kan defineres på flere måder. I Kriminalforsorgens statistik for 2019 defineres recidiv som "tilbagefald til ny ubetinget dom eller ny betinget dom med tilsyn, herunder samfundstjenestedom. Den nye dom defineres som den første dom i observationsperioden efter løsladelse fra fængsel eller påbegyndelse af en tilsynsforanstaltning. Observationsperioden er to år".⁶

Blandt indsatte, der blev løsladt i 2017 eller påbegyndte et tilsyn, blev 23 % inden for to år idømt en ny ubetinget dom eller ny betinget dom med tilsyn i Kriminalforsorgen.

Kurvediagrammet viser, hvordan recidivprocenten har udviklet sig fra 2010 til 2017. Det viser også, at recidivprocenten er højere blandt dømte, der har afsonet en fængselsdom, end blandt afsonere i fodelænke og samfundstjeneste.

⁶ Kriminalforsorgen: [Statistik 2019](#).

Søjlediagrammet viser, at recidivprocenten blandt løsladte og tilsynsdømte i 2017, var lavere for kvinder end for mænd, uanset afsoningsform.

Recidiv defineres anderledes af Danmarks Statistik

Tilbagefald til kriminalitet kan defineres på flere måder. Danmarks Statistik anvender i deres kriminalstatistik en definition, der er noget bredere end Kriminalforsorgens.

Danmarks Statistiks definition: "Recidiv eller tilbagefald til ny kriminalitet kan defineres på mange forskellige måder. I opgørelserne i denne publikation defineres recidiv som en lovovertrædelse, der er begået i en opfølgningsperiode på to år efter en løsladelse fra afsoning eller en fældende strafferetlig afgørelse."⁷

Danmarks Statistik måler ikke kun recidiv i forhold til fængsels- og tilsynsdømte, men i forhold til alle, som har modtaget en "strafferetlig afgørelse" i form af bøde eller tiltalefrafald. Anvendelsen af denne brede definition af recidiv betyder, at recidivprocenten bliver højere end ved Kriminalforsorgens definition.

Recidivprocenter i Danmarks Statistiks "Kriminalitet 2019".

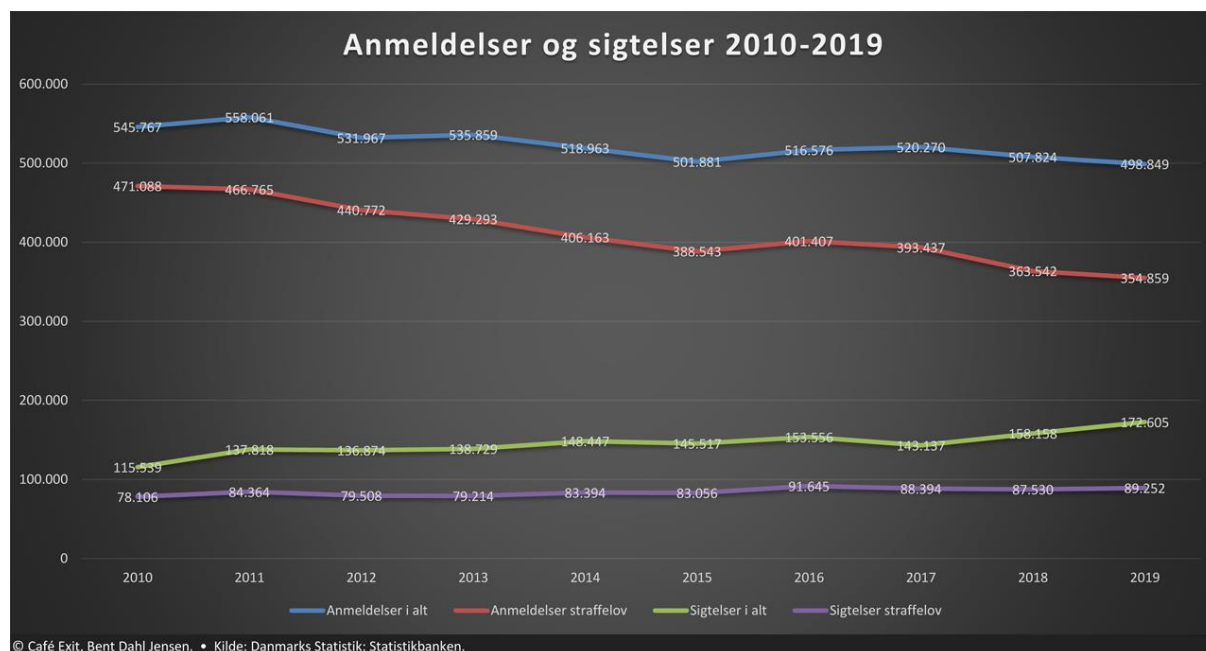
Alle	28
Løsladt efter afsoning i fængsel	66
Løsladt efter afsoning på bopæl (fodlænke)	49
Betinget dom og samfundstjeneste	43
Betinget dom	39
Bøde	26
Tiltalefrafald med vilkår	35
Tiltalefrafald uden vilkår	50

⁷ Danmarks Statistik: [Kriminalitet 2019](#).

Lidt mere om kriminalitet

Både det samlede antal nyindsættelser i arresthuse og fængsler og antallet af nyindsatte fængselsafsonere er – som det fremgår af de indledende afsnit – faldet med 23-25 % fra 2010 til 2019.

Der har været en næsten tilsvarende udvikling i antallet af anmeldelser for overtrædelse af straffeloven.

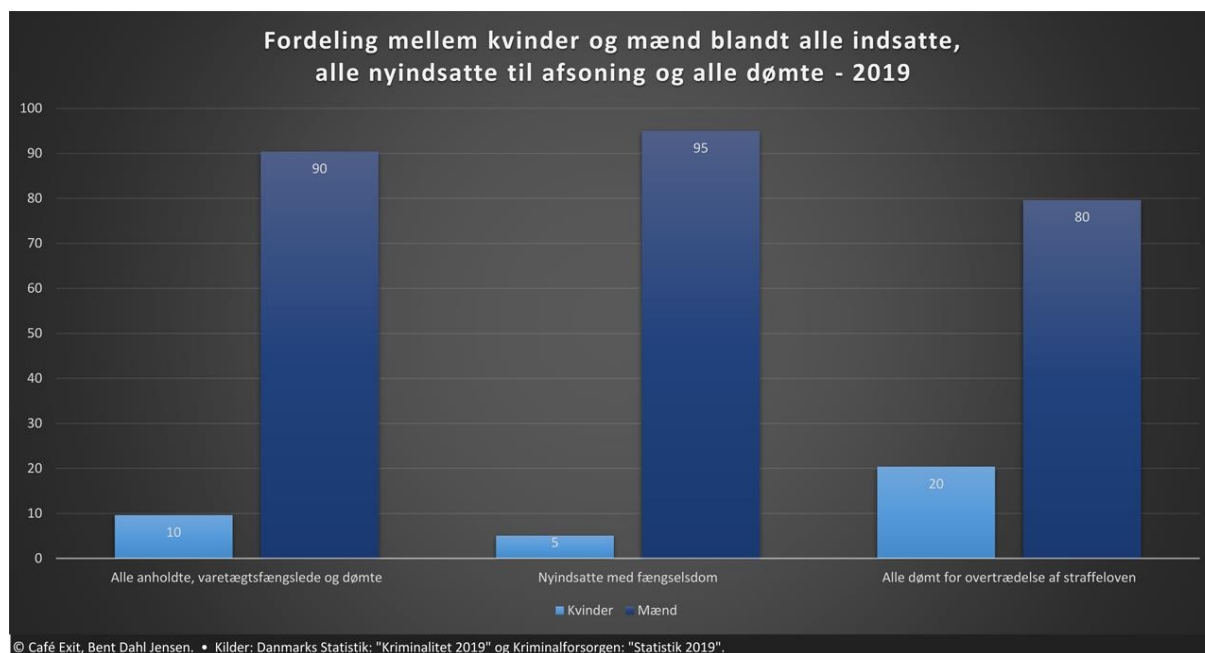

Det samlede antal anmeldelser for overtrædelse af straffeloven er faldet fra 471.088 i 2010 til 354.859 i 2019 – et fald på 24,7 %. Antallet af anmeldelser af visse former for kriminalitet, fx vold, er dog steget i perioden.

Det samlede antal anmeldelser for overtrædelse af straffeloven og strafferetlige særlove (våbenloven, lov om euforiserende stoffer m.fl.) er også faldet, men kun med 8,6 %. Det skyldes, at der har været en stigning i antallet af anmeldelser for overtrædelse af en række særlove, ikke mindst våbenloven og lov om euforiserende stoffer.

Selv om der har været færre anmeldelser, er antallet af sigtelser steget fra 2010 – både samlet (49,4 %) og for overtrædelse af straffeloven (14,3 %).

Kønsfordelingen blandt alle dømte

Tallene for den kønsmæssige fordeling blandt indsatte kan ikke direkte tages som udtryk for, hvor stor andelen af kvinder er blandt dem, der dømmes for at have begået noget kriminelt. Mange lovovertrædelser bliver straffet med betinget fængsel eller bøde.

I 2019 blev der i alt truffet 226.471 strafferetlige afgørelser. Heraf var 208.545 fældende, dvs. at afgørelsen førte til, at den tiltalte blev fundet skyldig. Der var 29.032 fældende afgørelser for overtrædelse af straffeloven, 109.317 for overtrædelse af færdselsloven og 70.196 for overtrædelse af særlove.⁸

De fældende afgørelser for overtrædelse af straffeloven omfattede 14.361 bødef afgørelser. I 6.061 tilfælde blev der idømt en ubetinget frihedsstraf, og i 5.620 tilfælde en betinget frihedsstraf. 2.009 sager endte med tiltalefrafald og i 991 blev der truffet en "anden afgørelse".

De fældende afgørelser for overtrædelse af straffeloven i 2019 var fordelt med 20 % til kvinder og 80 % til mænd.

⁸ Danmarks Statistik: [Kriminalitet 2019](#).